
Natuurtoets Elspeet Oude Hof

Toetsing effecten op ecologie als gevolg van woningbouw

4 februari 2011

Verantwoording

Titel	Natuurtoets Elspeet Oude Hof
Opdrachtgever	AMER Ruimtelijke Ontwikkeling
Projectleider	Suzanne Swenne
Auteur(s)	Wijnanda Hulsegge en Peter te Morsche
Tweede lezer	Hanneke Oudega
Uitvoering veldwerk	30 november 2010 en 2 februari 2011
Projectnummer	4751173
Aantal pagina's	30 (exclusief bijlagen)
Datum	4 februari 2011
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
Vestiging Deventer
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 91 1
Fax +31 57 06 99 66 6

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	7
2 Locatie en beoogde ontwikkeling	9
2.1 Locatie: Elspeet.....	9
2.2 Beoogde ontwikkeling	9
2.3 Soortverspreiding	10
2.4 Samenvatting aanwezige tabel 2/3 en Natuurbeschermingswetsoorten.....	14
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Overzicht effecten	15
3.3 Toetsing aanwezige soorten	16
3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	17
4 Toetsing Natuurbeschermingswet 1998	19
4.1 Werkwijze	19
4.2 Natura2000-gebied Veluwe	19
4.3 Mogelijke effecten	20
4.3.1 Habitattypen	20
4.3.2 Habitatrichtlijnsoorten	20
4.3.3 Vogelrichtlijnsoorten	21
4.4 Conclusies toetsing Natuurbeschermingswet 1998	21
5 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	23
5.1 EHS Provincie Gelderland.....	23
5.2 Toetsing effecten	24
5.3 Conclusies toetsing EHS	24
6 Conclusies en aanbevelingen	25
6.1 Flora en faunawet.....	25
6.2 Natuurbeschermingswet 1998.....	25
6.3 Ecologische Hoofdstructuur	25

6.4	Planning	25
7	Aanvullend onderzoek	27
7.1	Aanleiding.....	27
7.2	Vleermuizen	27
7.3	Uilen	28
7.4	Aanvullende werkzaamheden	28
8	Literatuur.....	29

Bijlage(n)

1. Toelichting natuurbeschermingswetgeving
2. Instandhoudingdoelen Natura 2000

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Bebo Holding BV heeft Tauw opdracht gegeven om ten behoeve van een bestemmingsplanwijziging aan de Oude Hof in Elspeet een aantal onderzoeken uit te voeren. De toetsing aan de Natuurbeschermingswetgeving is daar onderdeel van. Door middel van een natuurtoets worden de effecten van het voornemen bepaald. Het kader van de toets wordt gevormd door de Natuurbeschermingswet 1998, de Ecologische Hoofdstructuur en de Flora- en Faunawet.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de vragen:

1. *Welke natuurbeschermingswetgeving is van belang?*
2. *In hoeverre is het beoogde voornemen (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?*
3. *Welke consequenties zijn daar aan verbonden, bijvoorbeeld voor de runderen in het gebied?*

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving wordt onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur* vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. De planlocatie ligt nabij het Natura2000-gebied Veluwe dat tevens is aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en Faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en Faunawet noodzakelijk.

Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 1.

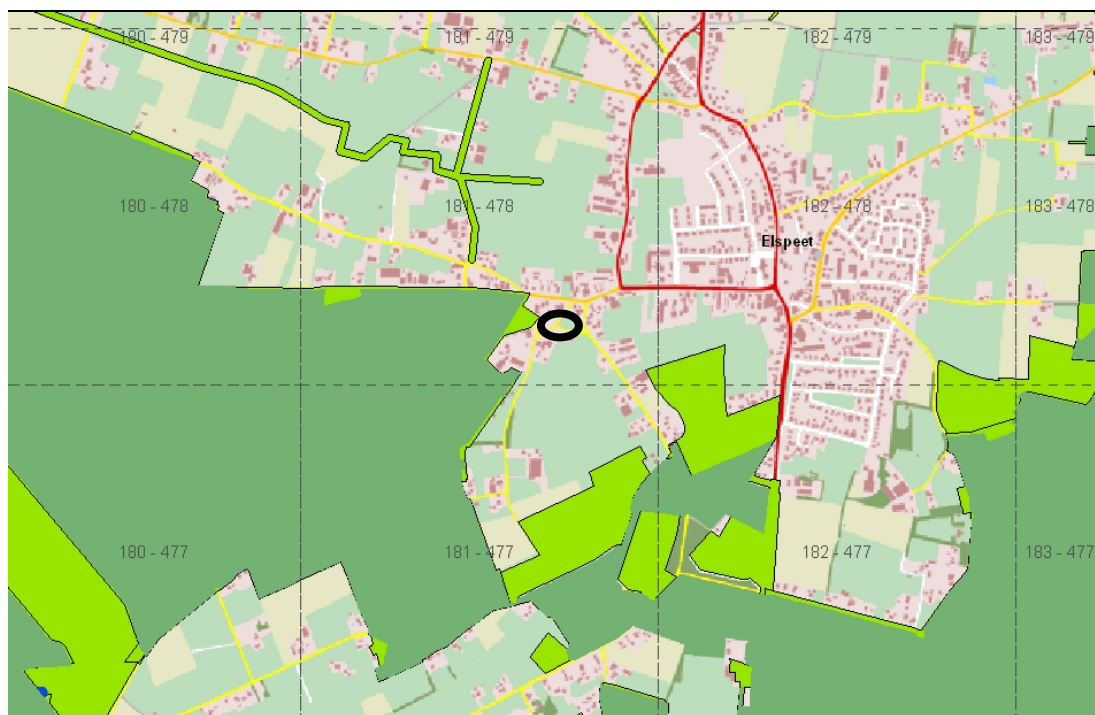
De planlocatie ligt op circa 50 meter afstand van de Ecologische Hoofdstructuur (hierna EHS). De afstand van de planlocatie tot het Natura2000-gebied Veluwe bedraagt circa 100 meter. Omdat (externe) effecten op dit gebied niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, is naast de Flora- en faunawet (bescherming van dier- en plantensoorten) ook de Natuurbeschermingswet 1998 van toepassing. De EHS ligt buiten het plangebied maar wel in de nabijheid. Effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van de Ecologische Hoofdstructuur worden daarom ook getoetst.

De aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is bepaald aan de hand van een oriënterend veldbezoek op 30 november 2010, 2 februari 2011 en regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie hoofdstuk 8).

2 Locatie en beoogde ontwikkeling

2.1 Locatie: Elspeet

Het plangebied is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van Elspeet gemeente Nunspeet, nabij Natura2000-gebied Veluwe en nabij de Ecologische Hoofdstructuur. Het plangebied ligt in kilometerhok 181-478. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied ten opzichte van de natuurgebieden en kilometerhokken weer.

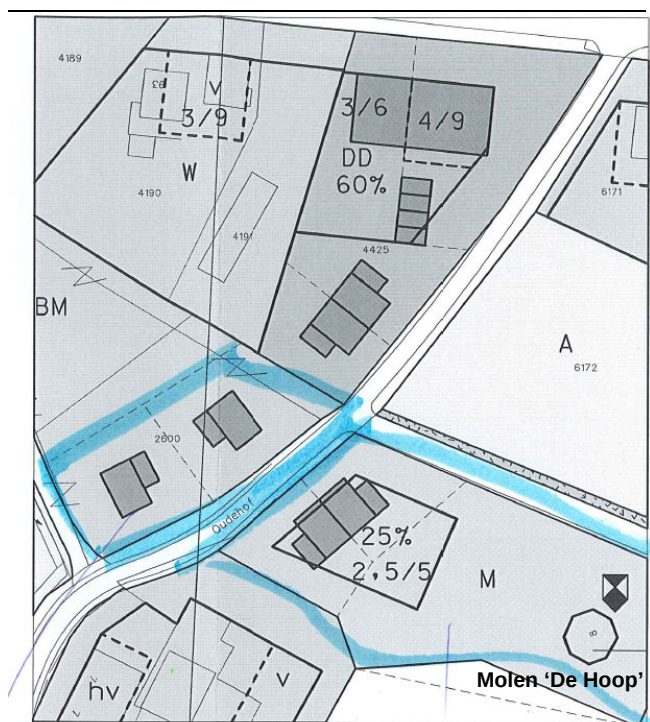

Figuur 2.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura2000-gebied Veluwe (donkergroen) en Ecologische Hoofdstructuur (lichtgroen)

2.2 Beoogde ontwikkeling

De planlocatie bestaat uit twee percelen: het oostelijk perceel met molen en het westelijk perceel met parkeerplaats. Op het oostelijke perceel staat molen De Hoop deze wordt gerestaureerd. Om de noodzakelijke restauratie van de molen te kunnen bekostigen, wordt een aantal van de omliggende gronden verkocht ten behoeve van woningbouw. Het plan is om op de aangrenzende gronden aan de westzijde van de Oude Hof twee tot drie vrijstaande woningen te realiseren en aan de oostzijde een 2-onder-1 kap woning.

Het perceel aan de noordzijde van de locatie (op de hoek van de Staverdenseweg - Oude Hof) valt buiten het plangebied. Onderstaande figuur geeft de toekomstige situatie weer. De molen staat uiterst rechts aan de oostzijde van het plangebied.

Figuur 2.2 Toekomstige situatie en afbakening plangebied (blauwe lijn)

2.3 Soortverspreiding

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 beschermde soorten geselecteerd. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Figuur 2.3 Westelijk perceel van plangebied bestaat voornamelijk uit parkeerplaats met containers en rondom een aantal hoge bomen

Figuur 2.4 Oostelijke perceel: Molen 'De Hoop' met grasperceel begroeid met diverse bomen en struikgewas

Flora

Het tijdstip van het veldbezoek was buiten het groeiseizoen van beschermde (vaat)planten. Met behulp van gegevens uit de literatuur en het oriënterende veldbezoek is een indruk verkregen van de geschiktheid voor het gebied voor beschermde planten. Het plangebied aan de oostzijde bij de molen bestaat voornamelijk uit een grasveld begroeid met diverse bomen en struiken waaronder dennen, hulst, meidoorn, berk al dan niet begroeid met klimop. Het perceel aan de westzijde wordt voornamelijk gebruikt als containeropslag en parkeerplaats. Rondom de parkeerplaats is er begroeiing aanwezig van diverse struiken en bomen waaronder Beuk. Enkele bomen zijn begroeid met klimop. Er is tevens opslag van braam en brandnetel aanwezig. De beide plangebieden voorziet voor planten van ruderaal karakter een goed habitat. Als habitat voor strikt beschermde soorten (merendeel orchideeën) zijn de percelen niet geschikt. Het voornemen heeft geen effect op beschermde plantensoorten.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn sporen in de sneeuw gevonden van een huiskat. Andere sporen van zoogdieren zijn niet aangetroffen. Uit verschillende bronnen (zie literatuur H7) blijkt dat in de omgeving van het plangebied Rosse woelmuis (tabel 1), Edelhert (tabel 2), Eekhoorn (tabel 2), Konijn (tabel 1) en Mol (tabel 1) zijn aangetroffen. Ook komen Damhert (tabel 2), Boommarter (tabel 3), Das (tabel 3), Wild zwijn (tabel 2) en Ree (tabel 1) in de omgeving van het plangebied voor.

De tabel 1 soorten Mol, Konijn en Rosse woelmuis kunnen mogelijk voorkomen in het plangebied. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. De zorgplicht is wel altijd geldig. De bomen op het perceel bij de parkeerplaats en mogelijk de hogere bomen op het perceel bij de molen, zijn een geschikt habitat voor de **Eekhoorn (tabel 2)**. Voor de overige genoemde tabel 2/3 zoogdiersoorten zijn beide percelen geen geschikt leefgebied.

Het plangebied is een mogelijk geschikt leefgebied voor de Eekhoorn (tabel 2).

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. De percelen zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone Grootoorvleermuis, Rosse vleermuis. De molen vormt mogelijk voor gebouwbewonende vleermuissoorten een verblijfplaats. Voor boombewonende soorten zoals de Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis en Gewone grootoorvleermuis vormen de bomen in het plangebied mogelijk een geschikt habitat.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De molen en aanwezige bomen zijn mogelijk een geschikte winter- en/of zomerverblijfplaats voor vleermuizen.

Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Een overzicht is opgenomen in de bijlagen. Uit de literatuur blijkt dat de Steenuil, Huismus, Sperwer, Buizerd en Boomvalk in de omgeving van Elspeet voorkomt. Het struikgewas op het perceel bij de molen is geschikt als broedgelegenheid voor algemene vogels als Merel, Pimpelmees, Koolmees, Roodborst. Uit informatie van de gemeente Elspeet blijkt dat de Steenuil (categorie 1) en/of de Kerkuil (categorie3) in het verleden is waargenomen nabij en in de molen. Overige jaarrond beschermde nesten komen binnen het plangebied niet voor.

Mogelijk is er sprake van een territorium van of de Steenuil of de Kerkuil.

Amfibieën en reptielen

Op basis van verspreidingsgegevens wordt in de nabije omgeving van het plangebied de Rugstreeppad en Hazelworm verwacht. Het plangebied vormt voor de Rugstreeppad geen geschikt habitat omdat geschikt voortplantingswater in de nabijheid ontbreekt. Hazelwormen leiden een verborgen bestaan en verkiezen warm plekje onder door de zon beschenen materiaal zoals strooisel, bladeren en stenen. De rest van het jaar verschuilen ze zich vaak in bladlagen, onder heidestruiken, dood hout en boomstronken of ondergronds. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor de Hazelworm. De algemene soort Gewone pad (tabel 1) kan er wel voorkomen.

Er worden geen beschermde amfibieën en/of reptielen in het plangebied verwacht.

Vissen

Geen water aanwezig in plangebied. Niet van toepassing.

Dagvlinders

Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al., 2006 en EIS-Nederland et al., 2007] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde dagvlinders verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op populaties van beschermde dagvlinders.

Libellen

Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens [Dijkstra et al., 2002 en EIS-Nederland et al., 2007] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde libellen verwacht (hoewel net als bij dagvlinders een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op populaties van beschermde libellen.

Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (zoals het Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever), weekdieren (zoals de Platte schijfforen) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en faunawet. Het Vliegend hert (tabel 2 en Habitatrichtlijnsoort) komt voornamelijk voor in de driehoek Elspeet-Vierhouten-Gortel en in Limburg (bron: Smit 2007). Het vliegend hert komt in een grote verscheidenheid aan biotopen voor, van bosranden, houtwallen en holle wegen tot tuinen. De enige gemene deler hierin is de aanwezigheid van door witrot aangetast (eiken)hout (bron: profielbeschrijving www.minlnv.nl). Geschikt eikenhout voor het Vliegend hert is binnen het plangebied niet aanwezig. Een effect op de soort wordt daarom uitgesloten.

Voor de overige genoemde beschermde ongewervelden vormt het plangebied geen geschikt habitat.

2.4 Samenvatting aanwezige tabel 2/3 en Natuurbeschermingswetsoorten

In onderstaande tabel 2.1 is een samenvatting van de beschermde tabel 2/3 en habitatsoorten weergegeven waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. De licht beschermde soorten (tabel 1) waarvoor veelal een vrijstelling geldt zijn niet genoemd. Rode Lijst soorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen.

Tabel 2.1 Beschermde tabel 2/3 soorten die in of nabij het plangebied verwacht worden

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Flora	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Zoogdieren	Eekhoorn (tabel 2)
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone Grootoorvleermuis, Rosse vleermuis (tabel 3)
Vogels (vaste verblijfplaatsen)	Steenuil categorie 1 en Kerkuil categorie 3
Reptielen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Amfibieën	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Vissen	<i>Niet van toepassing</i>
Dagvlinders	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Libellen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Overige ongewervelden	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>

3 Toetsing Flora- en faunawet

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet.

De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

3.2 Overzicht effecten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Tijdelijke invloeden:

- Geluid bij grondwerken
- Licht tijdens de bouwfase

Permanente invloeden:

- Restauratie van de molen
- Afbraak schuurtjes en verwijderen houtopslag
- Kap van bomen
- Verwijderen van struweel

3.3 Toetsing aanwezige soorten

In deze paragraaf wordt getoetst of het beoogde voornemen een effect heeft op de verwachte aanwezige beschermde soort(en). Zowel de Flora- en faunawet als de Natuurbeschermingswet 1998 gaan uit van het voorzorgsbeginsel en stellen dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is nader onderzoek noodzakelijk.

Zoogdieren

De Eekhoorn (tabel 2) maakt mogelijk van het plangebied gebruik als leefgebied. Er zijn geen verblijfplaatsen aanwezig. Kap van bomen heeft een effect op dit leefgebied. Het aantal bomen in het plangebied is zodanig klein dat geen effect verwacht wordt op de populatie aan Eekhoorns. Overigens is er voldoende alternatief leefgebied voorhanden in de nabije omgeving.

Een negatief effect op de populatie eekhoorns wordt daarom uitgesloten.

Vleermuizen

De tabel 3-soorten vleermuizen Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger (gebouwbewonend) en Gewone Grootoorvleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis (boombewonend) maken mogelijk van het plangebied gebruik als foerageergebied en/of verblijfplaats. De bomen zijn niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Kap van bomen heeft geen effect op het foerageergebied/vliegroute voor vleermuizen, omdat er geen aansluitende bomenrijen worden gekapt. Voor gebouwbewonende soorten is een check nodig van de molen of deze geschikt is voor de soorten als verblijfplaats.

Een grondige check op de geschiktheid van de molen als verblijfplaats voor vleermuizen is noodzakelijk om te beoordelen of een nader uitgebreid vleermuisonderzoek nodig is.

Vogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van categorie 5 in principe alleen tijdens de broedperiode.

Het verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen gestart te worden of te worden uitgevoerd.

Nadere inspectie naar de gebruiksfunctie van het plangebied en de directe omgeving voor uilen is noodzakelijk.

3.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten wordt dat een effect optreedt als gevolg van de werkzaamheden. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2/3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Flora	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Zoogdieren	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Broedvogels, <i>tijdens broedseizoen</i>	<i>Geen (aantasting van) vogels tijdens broedseizoen mits uitvoering buiten broedseizoen</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Broedvogels, vaste verblijfplaatsen	Steenuil en Kerkuil	Artikel 11
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger (tabel 3)	Artikel 11
Reptielen	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Amfibieën	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Vissen	<i>Niet aanwezig</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Dagvlinders	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Libellen	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Overige ongewervelden	<i>Geen (aantasting van) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Het verwijderen van bomen en struiken dient gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit en dienen buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden.

Nader onderzoek

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten. Uitsluitel is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. Wanneer negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Hierbij geldt een 'omgekeerde bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt. De onderstaande tabel 3.2 geeft de aanbevolen nader onderzoeken weer.

Tabel 3.2 Flora- en faunawet nader onderzoek

Soortgroep	Soorten planlocatie	Nader onderzoek
Broedvogels, vaste verblijfplaatsen	Steenuil en Kerkuil	Vaste verblijfplaatsen van de soort en check op aanwezigheid verse braakballen
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger (tabel 3)	Check de molen op geschiktheid als verblijfplaats vleermuizen

4 Toetsing Natuurbeschermingswet 1998

4.1 Werkwijze

Natura2000-gebieden (bestaande uit Vogel- of Habitatrichtlijngebieden) en Beschermde natuurmonumenten worden beschermd door de Natuurbeschermingswet 1998. Het plangebied ligt nabij het Natura2000-gebied Veluwe.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de vraag of het optreden van negatieve effecten al dan niet *met zekerheid* kan worden uitgesloten (een zogenaamde *Voortoets*). Hiertoe is in kaart gebracht voor welke habitattypen of soorten het Natura2000-gebied een bijzondere waarde heeft en wat de instandhoudingdoelstellingen van het Natura2000-gebied zijn. Op basis van de bij Tauw aanwezige expertise en beschikbare literatuur wordt een uitspraak gedaan of het optreden van significant negatieve effecten al dan niet *met zekerheid* kan worden uitgesloten. Is er zeker geen sprake van negatieve effecten op de instandhoudingdoelen van het Natura2000-gebied, dan is geen vergunning noodzakelijk.

Uit de Voortoets blijkt dat mogelijke effecten op de instandhoudingdoelen niet zijn uit te sluiten en of deze mogelijk *significant negatief* zijn. Waarbij 'significant' betekent dat één of meer van de instandhoudingdoelen geschaad of belemmerd wordt. Wanneer uit de Voortoets blijkt dat er sprake is van negatieve effecten en deze *mogelijk significant negatief* zijn, dan is een zogenaamde '*Passende beoordeling*' noodzakelijk, gevolgd door een vergunningprocedure.

Een nadere beschrijving van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in bijlage 1.

4.2 Natura2000-gebied Veluwe

Gebiedsbeschrijving

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (onder andere Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen (bron: www.minlnv.nl).

De planlocatie ligt buiten het Natura2000-gebied Veluwe op circa 100 meter afstand. Er treden als gevolg van het voornemen mogelijk externe effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied Veluwe.

Habitattypen en soorten en instandhoudingdoelen

Het Natura2000-gebied Veluwe is aangewezen als Natura2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de kwalificerende habitattypen en soorten. In het ontwerpaanwijksbesluit staat een toelichting op de habitattypen en –soorten en de instandhoudingsdoelstellingen. In bijlage 3 is een samenvattende tabel van de instandhoudingsdoelstellingen weergegeven.

4.3 Mogelijke effecten

De effecten van de voorgenomen woningbouw beperken zich tot mogelijke tijdelijke effecten:

- Mechanische effecten (geluids- en/of lichtverstoring)
- Verstoring door menselijke aanwezigheid

4.3.1 Habitattypen

Effecten op habitattypen worden verwacht als sprake is van versnippering, oppervlakteverlies, vernatting, verdroging, verzuring, vermesting. De voorgenomen ontwikkeling vindt plaats op een afstand van 100 meter vanaf het Natura2000-gebied. Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Elspeet. De aard van het voornemen en de ligging van het plangebied zijn er geen effecten te verwachten op de aangewezen habitattypen en met zekerheid geen significant negatieve effecten.

4.3.2 Habitatrichtlijnsoorten

Het Natura2000-gebied Veluwe levert als overwinteringsgebied voor de Meervleermuis een van de grootste bijdragen. Het plangebied is niet geschikt als winterverblijfplaats voor de soort. De bomen binnen het plangebied voorzien geen geschikte aaneengesloten vliegroute. Kap van bomen binnen het plangebied heeft geen effect eventuele vliegroutes van de Meervleermuis. Een effect op de instandhouding van de Meervleermuis als gevolg van de woningbouw wordt met zekerheid uitgesloten.

De overige habitatsoorten (Gevlekte witsnuitlibel, Vliegend hert, Beekprik, Rivierdonderpad, Kamsalamander, Drijvende waterweegbree) ondervinden gezien de aard van de werkzaamheden en de afstand van het Natura2000-gebied tot aan de planlocatie geen negatieve effecten binnen het Natura2000-gebied. Het Vliegend hert is in sterke mate afhankelijk van ondergronds, dood (eiken)hout in warme gevarieerde bosranden en oude houtwallen. Dergelijke structuren zijn niet in het plangebied aanwezig. Een extern effect als gevolg van het voornemen op eventueel aanwezig populaties Vliegend herten in het Natura2000-gebied, treden niet op gezien de afstand tot aan het gebied.

4.3.3 Vogelrichtlijnsoorten

Het Natura2000-gebied Veluwe is aangewezen voor broedvogels (Wespendief, Nachtzwaluw, IJsvogel, Draaihals, Zwarte Specht, Boomleeuwerik, Duinpieper, Roodborsttapuit, Tapuit, Grauwe Klauwier). Effecten op broedvogels worden verwacht als gevolg van verstoring door geluid en/of aanwezigheid van mensen. Het plangebied ligt op zodanige afstand van het Natura2000-gebied Veluwe, dat verstoring op eventueel aanwezige broedvogels van het Natura2000-gebied niet van toepassing is. De grens van de huidige bebouwing schuift niet op richting Natura2000-gebied, waardoor een negatief effect op de aangewezen broedvogels in het Natura2000-gebied met zekerheid wordt uitgesloten. Wel blijft de Flora- en faunawet van toepassing (zie H3).

4.4 Conclusies toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Als gevolg van de voorgenomen woningbouw aan de Oude Hof te Elspeet treden met zekerheid geen (significant) negatieve effecten op habitattypen en habitatrichtlijnsoorten van het Natura2000-gebied Veluwe op. Een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is daarom niet noodzakelijk.

5 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

5.1 EHS Provincie Gelderland

Om een ecologisch-inhoudelijke indruk te krijgen van het optreden van eventuele effecten op de EHS, dient gekeken te worden naar de wezenlijke kenmerken en waarden. De Streekplanuitwerking Kernkwaliteiten geeft een gedetailleerde beschrijving van de kenmerken van de ecologische hoofdstructuur vastgesteld door Gedeputeerde Staten in mei 2006.

De Veluwe vormt het grootste leefgebied voor grote zoogdieren als hert en wild zwijn, boomarter en das van Nederland. Het leefgebied is echter versnipperd door de aanwezigheid van rasters, wegen en bebouwing. In het kader van Veluwe 2010 wordt ernaar gestreefd rasters te verwijderen, wegen passeerbaar te maken (onder andere door ecoducten) en uitwisselingsmogelijkheden bij bebouwing te handhaven of verbeteren.

In de streekplanuitwerking van de Provincie Gelderland staan de volgende kernkwaliteiten en ontwikkelingsopgaven voor de Veluwe genoemd.

Kernkwaliteiten op de Veluwe

- *De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren binnen de hele Veluwe. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe*
- *De verbinding van de Veluwe met de IJsselvallei, Rijnuitwaarden, Gelderse Vallei en Randmeerkust via verbindingzones en in de toekomst poorten en robuuste verbindingen (Hattermer-, Wisselse, Beekberger-, Soerense, Haviker-, Renkumse, Voorthuizer- en Hierdense poort). Planten en dieren kunnen zich ongestoord verplaatsen binnen deze verbindingzones en poorten. In de poorten kunnen de abiotische processen op de overgang van Veluwe en de lagere randgebieden zo veel mogelijk ongestoord verlopen*
- *De landschappelijke, hydrologische en ecologische samenhang binnen het stroomgebied van de Hierdense beek met infiltratie- en kwelgebieden, met moerassen, natte schraallanden, natte heide, bloemrijke graslanden, en kruidenrijke akkers en bossen*
- *De verwevenheid en het samengaan van cultuurhistorie en natuur in onder andere landgoederen, sprengen, oude landbouwenclaves, grafheuvels en hakhoutbossen*
- *De beken, sprengen en beekdalen op de flanken van de Veluwe met hun hydrologische en landschappelijke samenhang met hun omgeving*

Ontwikkelingsopgaven op de Veluwe

- *Het saneren van storende bebouwing (onder andere kazernes en verblijfsrecreatie (zie Veluwe 2010))*
- *Het ontwikkelen van de poorten tot samenhangende gebieden waarbinnen uitwisseling van soorten mogelijk is en waarbinnen een natuurlijke ontwikkeling in de gehele gradiënt van hoog/droog naar laag/nat plaatsvindt. Deze ontwikkeling vindt plaats door omvorming van landbouwgronden in natuurterrein, aangepast agrarisch beheer, aanpassing van de waterhuishouding, het versterken van het kleinschalige cultuurlandschap en het opheffen van barrières*
- *Het herstellen van verdroogde natuur. In het bijzonder herstel en ontwikkeling van natte parels: het Wisselse, Smits- en Mosterdveen en de Eper- en Niersense sprengen. Met name voor het Wisselse veen geldt het omvormen van landbouwgrond in natuurterrein en het vormgeven van de Wisselse poort*
- *Het herstellen, ontwikkelen en verbinden van heide en heischrale vegetaties ten behoeve van hieraan gebonden soorten als reptielen en insecten*
- *Het realiseren van één aaneengesloten leefgebied voor grote zoogdieren (hert, wild zwijn, das en boommarter) met verbindingen naar de uiterwaarden van IJssel en Rijn en met voldoende passeerbaarheid van de aanwezige wegen; verminderen van de lengte aan rasters; ontwikkelen van agrarische cultuurgronden tot grasweiden met prioriteit bij de "ecologische poorten"*
- *Aanpassen van het bosbeheer zodat een duurzame populatie van het vliegend hert zich kan ontwikkelen*
- *Het terugdringen van de ammoniakbelasting op kwetsbare natuurdoeltypen*
- *Op aanvaardbaar niveau brengen van de bodem-, water- en luchtkwaliteit in de agrarische enclave Uddel-Elspeet. Het natuurbeleid kan daaraan bijdragen door het omvormen van landbouwgrond in natuurterrein, het opheffen van de verdroging in natuurterreinen, het herstellen van het natuurlijke karakter van de beek en het verschralen van fosfaatverzadigde bodems*
- *De ontwikkeling van een grote eenheid natuur op de Zuid-Veluwe: een aaneenschakeling van stuifzanden, spontane pionierbossen, structuurrijke heiden en oude boscomplexen*
- *Het herstellen van de HEN-beken op de Zuid-Veluwe die te lijden hebben onder verdroging als gevolg van grondwaterwinning (bron: Streekplanuitwerking Provincie Gelderland)*

5.2 Toetsing effecten

De planlocatie is gelegen op circa 50 meter afstand vanaf de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur. De huidige situatie wordt de planlocatie gebruikt als containeropslagplaats en parkeerplaats. Het gedeelte waar de molen staat, bestaat uit grasperceel met een aantal bomen en oude schuurtjes. Het plangebied is geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Als gevolg van de voorgenomen woningbouw op de wezenlijke waarden en kenmerken van het nabijgelegen EHS-gebied geen belemmeringen voor de toekomst.

5.3 Conclusies toetsing EHS

Er is geen sprake van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de Ecologische Hoofdstructuur.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Flora en faunawet

Het is niet uitgesloten dat als gevolg van het voornemen het leefgebied van vleermuizen, en vaste verblijfplaatsen van de uilen worden aangetast. Daarom is nader onderzoek nodig naar geschiktheid van het plangebied en aanwezigheid van deze soorten.

6.2 Natuurbeschermingswet 1998

Als gevolg van de voorgenomen woningbouw aan de Oude Hof te Elspeet treden met zekerheid geen (significant) negatieve effecten op habitattypen en habitatrichtlijnsoorten van het Natura2000-gebied Veluwe op. Een vergunningaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is daarom niet noodzakelijk.

6.3 Ecologische Hoofdstructuur

Er is als gevolg van het voornemen geen sprake van aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de Ecologische Hoofdstructuur.

6.4 Planning

Middels een eenmalige grondige inspectie kan de geschiktheid van de molen als verblijfplaats voor vleermuizen beoordeeld worden. Vaste verblijfplaatsen van de uilen in het plangebied dienen in het broedseizoen te worden geïnventariseerd.

Als uit bovenstaande bevindingen blijkt dat bovengenoemde soorten aanwezig zijn is mogelijk middels mitigatie een aantasting van de 'functionele omgeving' van de verblijfslocaties van de aanwezige beschermde soorten worden voorkomen en daarmee tevens een overtreding van de verbodsbepaling van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Bij voldoende mitigerende maatregelen is een ontheffing niet nodig. Het verdient de sterke aanbeveling het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het ministerie van LNV. Dit dient te gebeuren door het indienen van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Planning en geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, is een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit drie jaar geldig.

7 Aanvullend onderzoek

7.1 Aanleiding

Naar aanleiding van de constatering in dit rapport over mogelijke aantasting van het leefgebied van vleermuizen, en vaste verblijfplaatsen van de Huismus is op 2 februari 2011 aanvullend veldwerk uitgevoerd. Ten tijde van het eerste veldbezoek was een deel van de locatie niet toegankelijk. Tevens was de locatie bedekt onder een laag sneeuw, waardoor mogelijke aanwijzingen op de aanwezigheid van beschermde soorten niet opgemerkt zijn. Het aanvullend veldwerk bestond daarom uit een nadere inspectie van het plangebied, de bebouwing en de directe omgeving. Tijdens deze inspectie zijn ook de molen en de schuurtjes inpandig beoordeeld. De bevindingen zijn per soort of soortgroep in dit hoofdstuk besproken.

7.2 Vleermuizen

Tijdens het aanvullend veldwerk is de molen, zowel van binnen als van buiten nader geïnspecteerd en beoordeeld of potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn. De molen is opgebouwd uit een gemetselde grondconstructie en verder van de eerste tot de derde verdieping opgebouwd met een rieten wand en houten aftimmering. Uit nadere inspectie is gebleken dat de molen niet beschikt over een spouwmuur. De rieten wand en de houten aftimmering zijn enkelwandig en niet voor opwarming geschikt. Vleermuizen zoeken hun verblijfplaatsen op plekken waar overdag opwarming mogelijk is en een stabiel binnen klimaat aanwezig is. Vleermuizen verblijven niet op plekken waar sprake is van tocht. De molen is in deze staat aan alle zijden geopend, waardoor er sprake is van veel tocht. Geconcludeerd wordt dat de molen niet geschikt is om te dienen als verblijfplaats. Als gevolg van de ontwikkelingsplannen zullen de oude schuurtjes en het aanwezige struikgewas direct daaromheen verdwijnen. Deze plekken zijn uitermate geschikt om te dienen als foerageergebied. De omgeving, is kleinschalig en voorzien van veel bomen en overig groen en biedt afdoende alternatieven voor de soortgroep om elders te foerageren. Nadelige gevolgen op het foerageergebied zijn niet aan de orde. De lijnvormige elementen, waar vleermuizen gebruik van maken om te dienen als vliegroute, bestaan uit diverse bomen en overig groen. In de huidige planvorming zullen de meeste volgroeide bomen worden gehandhaafd. Hierdoor vindt nauwelijks aantasting plaats van een potentiële vliegroute. Nader onderzoek naar de functionele eigenschappen van het plangebied is derhalve niet nodig.

7.3 Uilen

De gemeente Nunspeet geeft in een reactie op ons onderzoek aan dat in het verleden is geconstateerd dat de molen wordt gebruikt als slaapplek van een uil. Tijdens inspectie van de molen is op de tweede verdieping één braakbal gevonden van een Steenuil of een Kerkuil. Ook de omgeving, kleinschalig, rommelig en met veel struikgewas, is geschikt als leefgebied voor uilen. Niet uit te sluiten valt dat er in de molen en/of het plangebied nestlocaties van uilen aanwezig zijn.

7.4 Aanvullende werkzaamheden

Aanvullend onderzoek naar de functie van het plangebied en de omgeving van het plangebied is noodzakelijk. Het plangebied kan mogelijk in gebruik zijn door uilen als foerageergebied, slaapplek of broedlocatie. Het aanvullend veldwerk dient in de periode half februari tot half april te worden uitgevoerd. Deze periode valt binnen het broedseizoen van de uilen en zijn uilen het meest actief met het verdedigen van hun territorium. Indien vastgesteld wordt dat het plangebied een duidelijke functie heeft voor uilen en de nieuwe inrichting van het plangebied hierop een negatief effect heeft, is mitigatie en compensatie noodzakelijk. Het is raadzaam om de mitigerende en compenserende maatregelen met het bevoegd gezag af te stemmen. Dit kan door het aanvragen van goedkeuring van het compensatieplan of het aanvragen van een ontheffing.

8 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]
Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

[Smit 2007]

Actuele en potentiële verspreiding van het vliegend hert in Nederland. John T. Smit 2007.
Stichting European Invertebrate Survey (EIS) Nederland. Rapportnummer EIS2007-08

Websites

www.minInv.nl

www.gelderland.nl

www.veluweland.nl

Bijlage

1

Toelichting natuurbeschermingswetgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarse soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Daarnaast zijn van een aantal soorten de vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele omgeving jaar rond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alléén toegestaan met een ontheffing van het ministerie van LNV. Een mitigatieplan of ontheffing dient in het bezit te zijn voorafgaand aan de start van de uitvoeringsfase.

Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

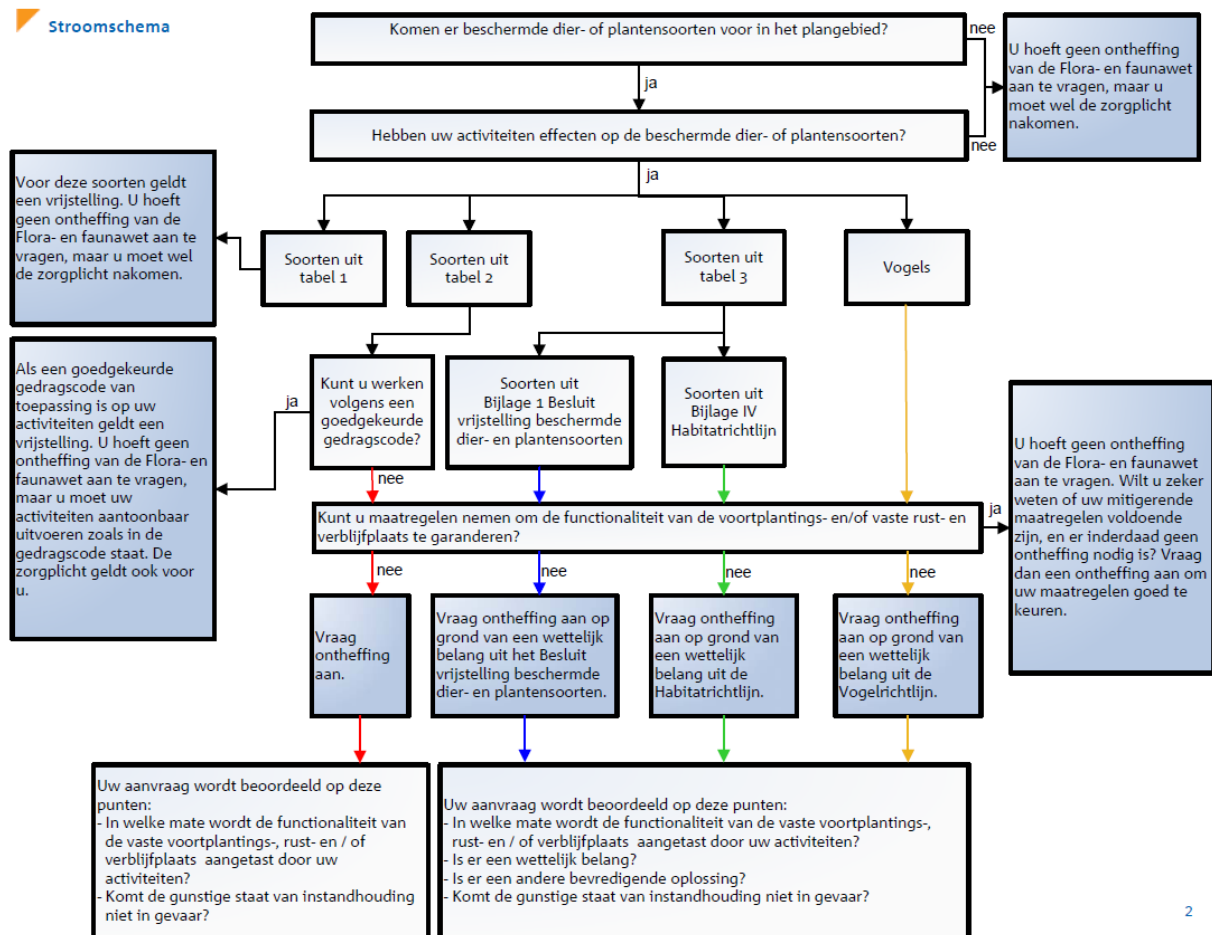
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2 of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het ministerie van LNV (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

Stroomschema Flora- en faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd:

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mogen worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het ministerie van LNV in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de "gunstige staat van instandhouding" van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het ministerie van LNV eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort¹:

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit Bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

¹ De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

Voor tabel 3-soorten uit de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan o.a. gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, reproductie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend.

Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 tot en met 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw*. De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd. De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht*.

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt géén ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

- a) *- Volksgezondheid of openbare veiligheid*
 - Veiligheid van het luchtverkeer*
 - Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren*
 - Bescherming van flora en fauna*
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het ministerie van LNV, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.”

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt gebracht. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 (in werking getreden op 1 oktober 2005) behelst de bescherming van natuur en landschap. De gebiedsbescherming staat centraal in deze wet: er zijn verschillende gebieden aangewezen die vanwege hun specifieke belang voor flora en/of fauna van groot belang zijn. De schaal en beschermde waarden van de gebieden varieert, evenals het Bevoegd Gezag (Provincie, dan wel LNV). De Natuurbeschermingswet 1998 omvat:

- Natura2000-gebieden (Speciale beschermingszones Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermde natuurmonumenten (incl. de Beschermde- / Staatsnatuurmonumenten)

Natura2000-gebieden

De bescherming van Natura2000-gebieden volgens de Natuurbeschermingswet 1998 is vergelijkbaar met de bescherming volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Nederland past een vergunningstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de minister van LNV. Natura2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen, niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura2000-gebied dient te worden onderworpen aan een ‘voortoets’. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Op dit moment worden voor alle Natura2000-gebieden beheerplannen opgesteld die duidelijk maken welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

In de sinds 1 oktober 2005 gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 vallen de Beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten beide onder één noemer: Beschermde natuurmonumenten. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen Beschermde natuurmonumenten die binnen en buiten Natura2000-gebieden liggen: Het beschermingsregime van de gebieden die binnen Natura2000-gebieden liggen en die al onder de oude wet zijn aangewezen, is vervallen. Natuurwaarden en natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura2000-gebied.

Voor gebieden die buiten de Natura2000-gebieden liggen, geldt dat handelingen in of rondom Beschermden natuurmonumenten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied, of die het Beschermden natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij de minister van LNV of de provincie een vergunning heeft verleend.

Wetlands

De natuurwaarden binnen Wetlands hebben betrekking op de functie voor vogels. De begrenzingen van Wetlands in Nederland komt overeen met de begrenzing van Vogelrichtlijngebieden. Wanneer effecten op Vogelrichtlijngebieden (Natura2000-gebieden) zijn bepaald, dan geldt de uitkomst hiervan daarom ook voor Wetlands. De aanwijzing is formeel geregeld in de aanwijzingsbesluiten in het kader van de Vogelrichtlijn (ministerie van LNV). Deze vervallen met de definitieve aanwijzing van de Natura2000-gebieden, waarin de (geactualiseerde) doelen voor vogels zijn overgenomen.

Wijze van toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten moet altijd inzichtelijk worden gemaakt of (significant) negatieve effecten optreden. Deze effectbepaling wordt gedaan in een zogenaamde 'Voortoets'. De Voortoets heeft drie mogelijke uitkomsten:

1. Er is met zekerheid géén sprake van negatieve effecten: er is geen vergunning noodzakelijk
2. Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden, maar deze effecten zijn niet significant negatief, hetgeen betekent dat de instandhoudingsdoelen niet worden geschaad. Er is een zogenaamde 'Verslechterings- en Verstoringstoets' noodzakelijk waarin inzichtelijk wordt gemaakt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Wanneer de effecten voor het Bevoegd Gezag aanvaardbaar zijn, dan wordt een vergunning verleend met daarin mogelijk bepaalde voorschriften of beperkingen
3. Er is sprake van negatieve effecten én deze zijn mogelijk significant negatief: één of meer van de instandhoudingdoelstellingen worden mogelijk geschaad. Er is een zogenaamde 'Passende Beoordeling' noodzakelijk, gevolgd door een vergunningprocedure

De 'Passende Beoordeling' kent vervolgens ook drie mogelijke uitkomsten:

- 3.1. Bij nadere beschouwing blijkt er toch geen sprake te zijn van negatieve effecten (een enigszins theoretische optie). Er dient desondanks een vergunning te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.
- 3.2. Er is wel sprake van een negatief effect, maar de omvang van dit effect blijkt bij nadere beschouwing niet significant negatief te zijn, waarbij ook rekening is met cumulatieve effecten van andere ontwikkelingen. In principe is een 'Verslechterings- en Verstoringstoets' nodig, hoewel de bouwstenen al grotendeels of geheel zullen zijn verzameld tijdens deze fase van de Passende Beoordeling. Een vergunning dient te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.

3.3. Er zijn significant negatieve effecten, of dit kan niet worden uitgesloten. Er zal gekeken moeten worden naar de belangen en argumenten om de ontwikkeling op de beoogde wijze en locatie uit te voeren. Deze criteria worden de 'ADC-criteria' genoemd (Alternatieven, Dwingende redenen voor groot openbaar belang, en Compensatie). Wanneer niet aan deze ADC-criteria kan worden voldaan wordt geen vergunning verleend. Wanneer er wel aan kan worden voldaan kan uiteindelijk door de provincie een vergunning worden verleend met mogelijk voorschriften en/of beperkingen. De ADC-criteria zijn:

- Zijn er alternatieven (voor de locatie en/of voor de ontwikkeling zelf) mogelijk en overwogen die mogelijk tot minder schade aan beschermde natuurwaarden leiden?
- Is er sprake van een zogenaamde 'dwingende reden van groot openbaar belang?' Er worden verschillende wettelijke belangen onderscheiden. Wanneer sprake is van mogelijke effecten op door de EU als 'prioritair' aangemerkte soorten of habitats, is het aantal mogelijke redenen veel kleiner
- Op welke manier wordt getracht de schade zo klein mogelijk te laten zijn (mitigatie) of te compenseren? Zulke maatregelen dienen overigens te worden getroffen vóórdat de ontwikkeling kan worden gerealiseerd

Onderstaand stroomschema geeft het vervolgtraject weer vanaf het moment van het gereedkomen van de Voortoets (eerste blok 'Oriëntatie/vooroverleg').

Stroomschema Natuurbeschermingswet 1998 [LNV, Over beheerplannen en vergunningen]

Bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur

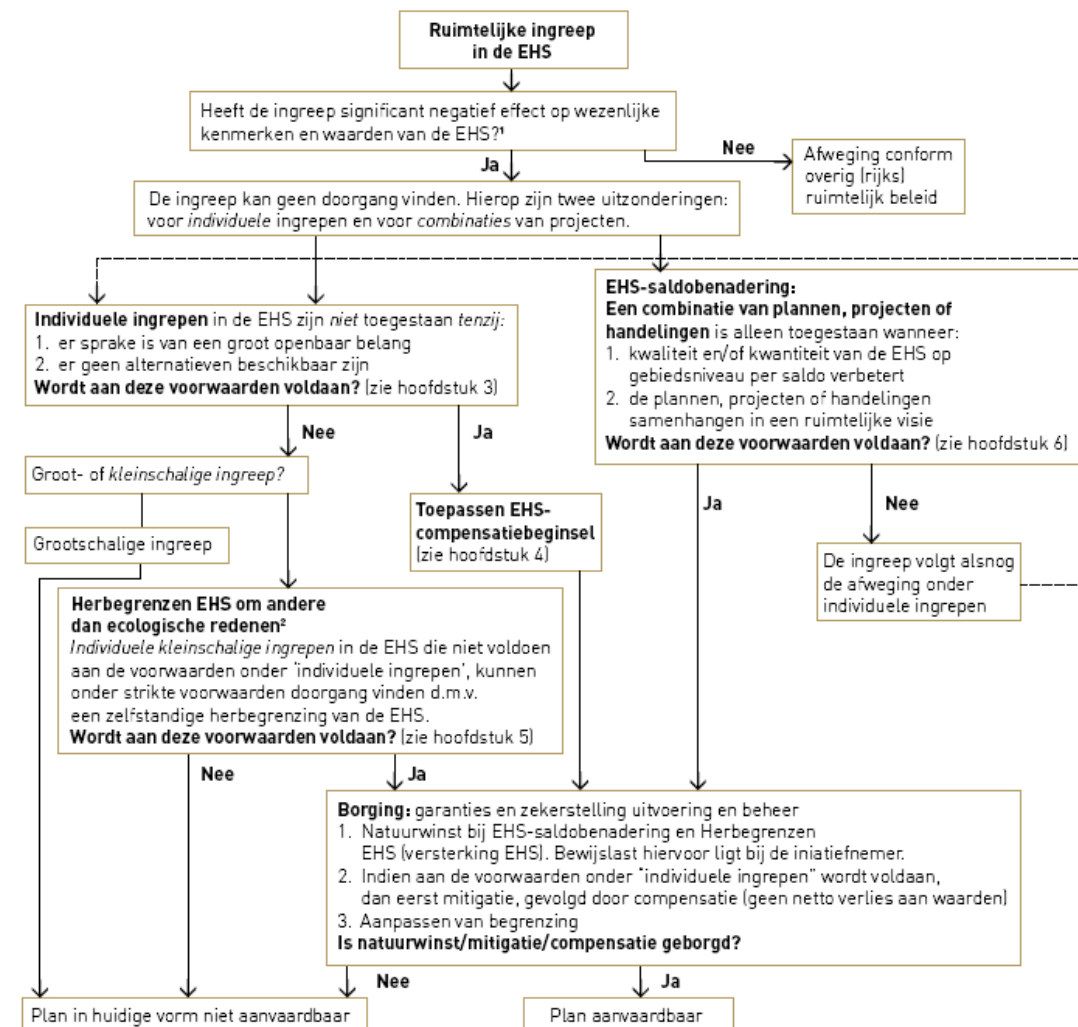
De Wet ruimtelijke ordening (Wro) is de basis voor de vaststelling van het ruimtelijke beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau. Het stelsel van de Wro gaat ervan uit dat plannen van een hogere overheid doorwerken naar lagere overheden. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd in de Nota Ruimte (structuurvisie op rijksniveau) en provinciale omgevingsplannen en omgevingsverordeningen. De begrenzingen en indelingen bij de begrenzingen en bijbehorende doelen en/of doelsoorten verschillen per provincie, maar zijn altijd geheel of gedeeltelijk vastgelegd in provinciale omgevingsplannen en –verordeningen. Deze zijn bindend voor het vaststellende bestuursorgaan: gemeenten dienen de bescherming vast te leggen in hun bestemmingsplannen.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is altijd gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken' van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen. Binnen de EHS is conform de Nota Ruimte het 'nee, tenzij'-regime van toepassing. Plannen, projecten of handelingen worden volgens dit regime beoordeeld. Als wezenlijke kenmerken en waarden definieert de Nota Ruimte actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de beleefingswaarde.

Bij toetsing van de ingreep aan de EHS zijn de 'Spelregels EHS', een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies, van toepassing. Hierin wordt onder meer de eis gesteld dat voor ingrepen binnen de EHS aangetoond moet worden dat, -bij aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden-, er geen reële locatiealternatieven zijn en er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

Wanneer een ontwikkeling gepaard gaat met een ruimtelijke procedure is een onderzoek naar de mogelijke effecten op de EHS noodzakelijk. Wanneer er geen ruimtelijke procedure van toepassing is, maar wél mogelijke effecten op de EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen alsnog noodzakelijk) tóch een toetsing aan de doelen van de EHS uit te voeren en in overleg te treden met het Bevoegd Gezag, de gemeente.

In onderstaand stroomschema zijn deze en aanvullende stappen en benodigde onderbouwingen weergegeven [Ministerie van LNV, Spelregels EHS, 2007].

Stroomschema EHS [LNV, Spelregels EHS, 2007]

¹ Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaats vindt in een Natura2000-gebied gelden aanvullende regels

² Een andere mogelijkheid in de EHS is herbegrenzing om ecologische redenen. Deze mogelijkheid is echter niet weergegeven in dit schema omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt

Bijlage

2

Instandhoudingdoelen Natura 2000

Habitattypen en soorten en instandhoudingdoelen

Het Natura2000-gebied Veluwe is aangewezen als Natura2000-gebied vanwege de aanwezigheid van de onderstaande kwalificerende habitattypen en soorten.

		Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
Habitattypen				
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	>	>	
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	=	=	
H2330	Zandverstuivingen	>	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	=	=	
H3160	Zure vennen	=	>	
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten	>	>	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>	
H4030	Droge heiden	>	>	
H5130	Jeneverbesstruwelen	=	>	
H6230	*Heischrale graslanden	>	>	
H6410	Blauwgraslanden	>	>	
H7110B	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	>	>	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	>	>	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	>	=	
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	>	=	
H9190	Oude eikenbossen	>	>	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende	>	>	
Habitatsoorten				
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	>	>	>
H1083	Vliegend hert	>	>	>
H1096	Beekprik	>	>	>
H1163	Rivierdonderpad	>	=	>
H1166	Kamsalamander	=	=	=
H1318	Meervleermuis	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=	=
Broedvogels				
A072	Wespendief	=	=	
A224	Nachtzwaluw	=	=	
A229	IJsvogel	=	=	
A233	Draaihal	>	>	
A236	Zwarte Specht	=	=	
A246	Boomleeuwerik	=	=	
A255	Duinpieper	>	>	
A276	Roodborsttapuit	=	=	
A277	Tapuit	>	>	
A338	Grauwe Klauwier	>	>	

= behoudsdoelstelling

> uitbreidingsdoelstelling